

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСА:

1. Фоміна Людмила Володимирівна, завідувачка кафедри української мови, психології та педагогіки, к. філол. наук, професорка.

2. Калініченко Ольга Василівна, доцентка кафедри української мови, психології та педагогіки, к. філол. наук, доцентка.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Фоміна Людмила Володимирівна, завідувачка кафедри української мови, психології та педагогіки, кандидатка філологічних наук, професорка.

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше): філологічні та педагогічні дослідження, інноваційні технології.

Контактний телефон +380577077230

Корпоративна пошта викладача lv.fomina1@kntmu.edu.ua.

Консультації: середа 10.00-15.00, ауд. кафедри української мови, психології та педагогіки.

Локація: просп. Науки, 4, головний корпус ХНМУ, 5 поверх, кафедра української мови, психології та педагогіки

Калініченко Ольга Василівна, доцентка кафедри української мови, психології та педагогіки, кандидатка філологічних наук, доцентка.

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше): філологічні дослідження, інноваційні технології,

Контактний телефон +380577077236

Корпоративна пошта викладача ov.kalinichenko@kntmu.ua.

Консультації: четвер 9.00-15.00, ауд. кафедри української мови, психології та педагогіки.

Локація просп. Науки, 4, головний корпус ХНМУ, 5 поверх, кафедра української мови, психології та педагогіки

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Мовленнєва компетентність фахівця» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Фізична терапія, ерготерапія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізація 227.01 «Фізична терапія».

Опис освітнього компонента (анотація): соціальні, економічні перетворення в Україні не минули й систему вищої освіти. Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» визначили стратегію розвитку освіти в Україні, пріоритетні напрями та шляхи створення життєздатної системи безперервного навчання й виховання для досягнення високого освітнього рівня, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації.

Метою вищих навчальних закладів є підготовка спеціалістів вищої кваліфікації, здатних після здобуття відповідної освіти включитися у виробничу діяльність, а також забезпечення їхнього всебічного розвитку, здатних до свідомого суспільного вибору й творчого збагачення культурного потенціалу народу. Освітній компонент «Мовленнєва компетентність фахівця» є одним зі складників цілісної системи охорони здоров'я, підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії та реабілітації.

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення освітнього компонента є основи сучасного професійного мовлення, професійна комунікація. Освітній компонент також охоплює культуру наукової та професійної української мови, а також формування навичок і вмінь у різних актуальних видах професійної мовленнєвої діяльності.

Міжкомпонентні зв'язки: освітній компонент «Мовленнєва компетентність фахівця» базується на основах сучасної української мови, педагогіки, теорії навчання у вищій школі, має зв'язок з такими освітніми компонентами як: «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Соціологія», «Латинська мова та медична термінологія», «Етика», «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Освітній компонент належить до вибіркових компонентів.

Пререквізити: вивчення освітнього компонента передбачає попереднє засвоєння кредитів із сучасної української мови, латинської мови, а також іноземної мови.

Постреквізити: основні положення освітнього компонента мають застосовуватися при вивченні фахових освітніх компонентів.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Метою вивчення освітнього компонента є продовження формування національно-мовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів, студіювання особливостей фахової мови фахівців з фізичної терапії та реабілітації.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є: засвоїти основоположні поняття з компонента «Мовленнєва компетентність фахівця»; усвідомити значущість державної мови в професійному спілкуванні; оволодіти основами фахової мови; опанувати норми укладання фахових текстів.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє опанування освітнього компонента (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностями:

інтегральні:

здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.;

загальні:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні):

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання:**

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

1.3.3. Вивчення компонента також формує в здобувачів вищої освіти **соціальні навички (soft skills):** комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод фліппер-класу, метод кейсів, метод синектики), робота в команді (реалізується через: метод проєктів, ажурна пилка, метод «6 капелюхів», метод групових дискусій), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, гейміфікацію, коло обговорення, медіацію, інтервізії), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проєктів, тренінги, метод «Акваріум», метод SMART-цілей, метод групового планування), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів та кейсів, самопрезентації, метод делегування завдань, метод зворотного зв'язку, метод коучингу, метод самоменеджменту).

Здобувач вищої освіти в період навчання набуває комунікативних навичок, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, уміє працювати в команді, управляти своїм часом, логічно й системно мислити, має креативні підходи до вирішення завдання.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Вибірковий	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: 227 «Терапія та реабілітація» Спеціалізація: <u>227.01 «Фізична терапія»</u>	Рік підготовки (курс):	
		2-й	-й
		Семестр	
		3-й або 4-й	
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи здобувача – 80	Освітній ступінь: Бакалавр ОПП «Фізична терапія, ерготерапія»	10 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	год.
		Лабораторні	
		0 год.	год.
		Самостійна робота	
		80 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид підсумкового контролю: залік			

2.1 Опис освітнього компонента

2.1.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання
1	Мова, мовлення в діяльності фахівця з фізичної терапії та реабілітації	2	Розповідь, пояснення, метод коучингу
2	Мовні норми в професійній діяльності фахівця з фізичної терапії та реабілітації	4	Лекція-бесіда
3	Професійна комунікація фахівця з фізичної терапії та реабілітації	4	Розповідь, пояснення, метод коучингу
	Усього годин	10	

2.1.2. Семінарські заняття

Не передбачено навчальним планом

2.1.3. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Мовна, мовлення в діяльності фахівця з фізичної терапії та реабілітації	2	Розповідь, метод кейсів	Усне опитування
2	Мовні норми в професійній діяльності спеціаліста з фізичної терапії та реабілітації. Орфоепічні, фонетичні, орфографічні норми	4	Метод «Шість капелюхів», презентація	Фронтальне опитування
3	Мовні норми в професійній діяльності спеціаліста з фізичної терапії та реабілітації. Лексичні норми	4	Творчі завдання	Усне опитування
4	Мовні норми в професійній діяльності спеціаліста з фізичної терапії та реабілітації. Морфологічні і синтаксичні норми	4	Метод «Шість капелюхів», презентація	Фронтальне опитування
5	Професійна комунікація фахівця з фізичної терапії та реабілітації. Спілкування і комунікація. Види, форми, функції. Етапи, засоби. Гендерні аспекти	2	Творчі завдання	Усне опитування
6	Усне фахове спілкування спеціаліста з фізичної терапії та реабілітації. Публічний виступ. Презентація. Мовний, мовленнєвий аспекти	4	Розповідь, метод кейсів	Усне опитування
7	Індивідуальні форми фахового спілкування спеціаліста з фізичної терапії та реабілітації.	4	Метод «Шість капелюхів», презентація	Фронтальне опитування

	Прийом відвідувачів. Бесіда. Співбесіда. Телефонна розмова. Мовний, мовленнєвий аспекти			
8	Колективні форми обговорення професійних проблем фахівців з фізичної терапії та реабілітації. Перемовини, нарада, дискусія, дебати. Інтерв'ю. Візитівка.	4	Творчі завдання	Усне опитування
9	Підсумкове заняття	2		
	Усього годин	30		

2.1.4. Лабораторні заняття

Не передбачено навчальним планом

2.1.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Найпоширеніші страхи та психологічні бар'єри при переході на українську в професійній діяльності фахівця з фізичної терапії та реабілітації	8	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Усне опитування
2	Культура мовлення та проблеми мовленнєвого етикету фахівця з фізичної терапії та реабілітації. Відмінність «живої мови» від літературної	8	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Усне опитування
3	Вербальна терпимість і вербальна агресія фахівця з фізичної терапії та реабілітації. Продуктивні різновиди мовленнєвої діяльності фахівця з фізичної терапії та реабілітації	8	Створення мультимедійної презентації	Фронтальне опитування

4	Специфіка українського наголосу	8	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів	Творчі завдання
5	Формування словникового запасу для комфортного спілкування	8	Підготувати виступ – презентацію (тема за вибором)	Усне опитування
6	Типові мовні помилки та способи їх уникнення	8	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Письмове опитування
7	Особливості відмінкових форм та варіантності закінчень у сучасній українській мові	8	Створення мультимедійної презентації	Усне опитування
8	Стратегії підвищення мовленнєвої компетентності фахівця з фізичної терапії та реабілітації	8	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Письмове опитування
9	Структура і техніка ділового спілкування	8	Створення мультимедійної презентації	Усне опитування
10	Комунікативні бар'єри, їх види й способи подолання	8	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів	Письмове опитування
	Усього годин	80		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 №181.

При вивченні компонента застосовується поточний та підсумковий семестровий контроль. Також передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу компонента, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди зі здобувачами за заздалегідь визначеними запитаннями, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Підсумковий семестровий контроль з освітнього компонента є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться усно. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається навчальною програмою компонента.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення освітнього компонента за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

Формою підсумкового контролю успішності вивчення освітнього компонента є залік.

Поточна навчальна діяльність здобувачів (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачами кожної теми освітнього компонента та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Для освітніх компонентів, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД. Бали за ЗНД розраховуються як середнє арифметичне оцінок за всі семестри вивчення освітнього компонента (з точністю до сотих) за таблицею 2, автоматично в рамках функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 (додаток 2) від 120 до 200 балів та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Після проведення семестрового контролю для освітнього компонента, або його частин, що закінчуються формою контролю «залік», «диференційований залік» та «іспит», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», що додається (додаток 3) в індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності з освітнього компонента.

Оцінка з освітнього компонента, розділи якого вивчалися на різних кафедрах, після завершення його вивчення, виставляється у відомості деканом відповідного факультету. Вона розраховується, як середнє арифметичне усіх отриманих балів та оцінок за розділи освітнього компонента, згідно з відомостями, що надані кафедрами.

Залік для освітнього компонента – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті та передбачає врахування ПНД (табл.2) та перевірку засвоєння всіх тем освітнього компонента. Оцінка визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.2. Питання до заліку

1. Пряма та непряма тактики спілкування.
2. Конфлікт та мовні методи його розв'язання.
3. Основні поняття мовного впливу: комунікативні невдачі, чинники мовного впливу, комунікативна позиція, способи мовного впливу на особистість.
4. Переконливість аргументів.

5. Правила аргументації.
6. Способи аргументації.
7. Універсальні прийоми ефективної аргументації.
8. Логічні докази та емоційний вплив.
9. Логічна аргументація.
10. Різновиди логічних помилок.
11. Способи реагування на некоректну поведінку співрозмовника.
12. Техніка мовленнєвої комунікації і тактики спілкування.
13. Культура усного спілкування фахівців з фізичної терапії та реабілітації: загальні вимоги та жанрово- видові особливості.
14. Мовні засоби підсилення комунікативної виразності
15. Полеміка у спілкуванні.
16. Співвідношення вербальних і невербальних сигналів у спілкуванні.
17. Структура публічного виступу. Вибір теми.
18. Позначення структурних частин виступу. Місце важливої інформації.
19. Види планів виступу.
20. Анотування наукового джерела. Види анотацій.
21. Мовленнєві, стилістичні, композиційні і комунікативні принципи презентації.
22. Фонетичні особливості української мови. Орфоепічні та акцентуаційні норми.
23. Лексичне різноманіття української мови.
24. Узгодження прикметника, прислівника, дієприслівника, дієприкметника з іншими членами речення.
25. Особливості вживання службових частин мови в мовленні фахівця з фізичної терапії та реабілітації.
26. Складні речення як важливий компонент мовленнєвої компетентності фахівця з фізичної терапії та реабілітації.
27. Специфіка організації простих речень.
28. Форми та функції ділового спілкування.
29. Суржик та літературна норма.
30. Мовне зубожіння та вульгаризація мовлення.
31. Ефективність мовних засобів для культури мови фахівця з фізичної терапії та реабілітації.
32. Стильова доречність та мовленнєва ситуація.
33. Мовна стійкість як ключова риса національномовної особистості.
34. Вербальна терпимість і вербальна агресія фахівця з фізичної терапії та реабілітації.
35. Стратегії підвищення мовленнєвої компетентності фахівця з фізичної терапії та реабілітації.
36. Комунікативні бар'єри, їх види й способи подолання.
37. Мовна норма та її порушення у професійній діяльності фахівця з фізичної терапії та реабілітації: граматичний рівень.
38. Мовна толерантність людини.
39. Культура ведення фахових засідань у фахових установах.
40. Унікальність синтаксису української мови та необхідність дотримання синтаксичних норм.

3.3. Контрольні питання

1. Яка роль мови у суспільстві?
2. Які функції мови ви знаєте?
3. Які лексичні одиниці ви знаєте?
4. Що таке термінознавство?
5. Які групи фахової термінології ви знаєте?
6. Що таке мовне кліше?
7. Що таке лексикографія?
8. Які стилі української мови ви знаєте?
9. Які ознаки наукового стилю знаєте?
10. Що таке мовленнєвий етикет?
11. Які є форми організації дискусії?
12. Що таке стаття?
13. Які є джерела збагачення фахової термінології?
14. Що таке формуляр документа?
15. Як оформляються цитати?
16. Як оформляються посилання?
17. Які типи фахової документації ви знаєте?
18. Які індивідуальні та колективні форми професійного спілкування?
19. Що таке документ?
20. Що таке спілкування?
21. Які частини мови ви знаєте?
22. Як пошукова діяльність працівника установи з фізичної терапії та реабілітації впливає на рівень його мовленнєвої компетенції?
23. Які особливості узгодження іменника та числівника ви знаєте?
24. Як дієслово та його поєднується з іншими частинами мови?
25. Які особливості вживання службових частин мови в мовленні фахівця з фізичної терапії та реабілітації?
26. Як правильно організовувати прості речення?
27. Як правильно організовувати складні речення?
28. Які мовні засоби є найбільш ефективними для культури мовлення фахівця з фізичної терапії та реабілітації?
29. Які форми та функції ділового спілкування ви знаєте?
30. Які різновиди компресії тексту вам відомі?

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

Не передбачено навчальним планом

3.5. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету», затверджено наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252

Посилання:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть усі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно з графіком на інформаційному стенді кафедри).

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо в здобувачів вищої освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною адресою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час практичного заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано робити конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити запитання викладачеві/-чці – це абсолютно нормально.

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі вищої освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли особистість уникає непотрібних узагальнень, описує свої почуття й формулює свої побажання з опорою на власні думки та емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість в участі в міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах із предметного профілю.

На першому занятті з освітнього компонента буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як ним користуватися, тощо.

Здобувачам вищої освіти важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять **ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ:**

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та з дозволу викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;

– брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

– їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);

– палити, вживати алкогольні та навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;

– нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;

– грати в азартні ігри;

– наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення й території);

– галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність у академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Стечак Г. М. Фахове мовлення лікаря: практикум. Львів: ЛНМУ, 2024. 123 с.
2. Стечак Г. М. Фахове мовлення лікаря: збірник тестових завдань для поточного контролю. Львів: ЛНМУ, 2024. 81 с.
3. Голод Р.Б. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. Посібник. Івано-Франківськ: Видавництво ІФНМУ, 2023. 212 с.
4. Караман С.О. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібник для ВНЗ. Київ: Літера ЛТД, 2023. 544 с.
5. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник, за програмою МОН]. 5-те видання. Київ: Алерта, 2022. 696 с.
6. Шутак Л.Б. Культура усного спілкування медичного працівника: навч. Посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації. Чернівці: Видавництво БДМУ, 2021. 177 с.

Допоміжна

1. Козаченко Г. В. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібник. Київ: ВСВ «Медицина», 2021. 336 с.
2. Лисенко Н.О. Культура наукової мови: навч. посібник. Харків: Тім Пабліш Груп, 2021. 224 с.
3. Микитюк О. Р. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма:

- навч. посібник. 2-ге вид., доповн. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2021. 440 с.
4. Пономарів О. Д. Українське слово для всіх і для кожного. Київ: Либідь, 2021. 360 с.

Онлайн-ресурси для самоперевірки:

1. Тренажер з правопису української мови – <https://webpen.com.ua>
2. Онлайн-ресурс «Неправильно – правильно» – <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com>
3. Онлайн-ресурс «Як пишеться?» – <https://yak-pyshetsya.com>
4. Тестування рівня володіння українською мовою – <https://mojamova.in.ua/exam/testuvannya-z-ukrainskoi-movi>

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Український правопис – <https://2019.pravopys.net>
2. Український орфографічний словник. URL: www.rozum.org.ua
3. Онлайн-курс «Мовити» – <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4768>
4. Онлайн-курс «Мотиви» – <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1696>
5. Курси «Є-мова» – <https://emova.org.ua/courses/>
6. Освітній хаб «Сучасна українська мова» – <https://eduhub.in.ua/courses/suchasna-ukrajinska-mova>
7. Український інститут розвитку мови – <https://uied.org.ua/2022/02/5158/>
8. Мовний курс «Єдині» – <https://yedyini.org>
9. Лайфхаки з української мови – <https://ukr-lifhacks.ed-era.com>
10. Наукова бібліотека ХНМУ – <https://libr.knmu.edu.ua>
11. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
12. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка – <https://korolenko.kharkov.com>
13. Мова. Лінгвістичний портал. URL: www.mova.info
14. Нормативно-директивні документи МОЗ України – <https://mozdocs.kiev.ua/?nav=8>

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

1. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями й дискримінацією в ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf
2. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Харківському національному медичному університеті https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf

3. Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf
4. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf
5. Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_neform_osv22.pdf
6. Інклюзивна освіта:
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf
7. Академічна доброчесність:
<https://knmu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>